

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію **РЕЗНІЧЕНКА Володимира Ігоровича**
на тему: **«Підвищення продуктивності свиноматок та поросят-сисунів
за використання сучасних технологічних рішень»**,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Актуальність теми дисертації. Розвиток українського промислового свинарства в сучасних умовах зумовлений удосконаленням існуючих технологій виробництва продукції тваринництва, поглибленням селекційної роботи, впровадженням інноваційних технологічних рішень за дотримання основних принципів благополуччя. Імплементация цих процесів у виробничий цикл дозволить виробляти свинину, яка повною мірою зможе конкурувати з імпортною.

Аналізуючи сучасні практики, засвідчуємо, що високу продуктивність тварин можна отримати виключно при створенні умов утримання та годівлі, що відповідають сформованим фізіолого-етологічним особливостям, як показникам гомеостазу організму залежно від його комфортного стану.

Для забезпечення ефективного впровадження програми з постачання населенню високоякісного поголів'я, орієнтації виробників на актуальні тенденції сучасного ринку та сприяння подальшому розвитку українського свинарства, важливим є вивчення шляхів підвищення продуктивності свиноматок і поросят-сисунів із застосуванням новітніх технологій. Саме на ці аспекти були спрямовані дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація є складовою частиною науково-дослідних робіт кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві Національного університету біоресурсів і природокористування України на 2021–2025 рр., і виконана згідно з темами: «Підвищення продуктивності свиноматок та поросят-сисунів за використання сучасних технологічних рішень» (номер державної реєстрації 0122U200078; 2021–2025 рр.); «Розробка та впровадження інноваційних методів виробництва конкурентоздатної продукції свинарства за оптимізації генотипових та паратипових факторів в умовах промислової технології» (номер державної реєстрації 0122U201293; 2023–2027 рр.); «Удосконалення технології у промисловому свинарстві за принципів благополуччя» (номер державної реєстрації 0122U201294; 2023–2027 рр.).

Наукова новизна і теоретичне значення дисертації. За даними автора, проведено комплексне вивчення питань, направлених на підвищення продуктивності свиней в цеху відтворення та опоросу за рахунок використання функціональних кормових добавок і оптимізації локального обігріву поросят-сисунів в умовах промислової технології виробництва свинини. Уперше встановлено вплив комплексної кормової добавки

«Гепасорбекс» (сорбент мікотоксинів, гепатопротектор) на продуктивність свиноматок різного фізіологічного стану та циклу опоросу за промислової технології утримання свиней; виявлено вплив кормової добавки «Гепасорбекс» на елементи поведінки поросних свиноматок за групового утримання. Подальшого розвитку дістало вивчення ефективності використання різних джерел локального обігріву порослят-сисунів та їх комбінації за принципів енергозбереження; досліджено вплив різних джерел локального обігріву та замінників молока на поведінкові реакції порослят-сисунів. Отримано нові дані щодо відтворювальних якостей свиноматок в період лактації та продуктивності порослят-сисунів в багаточисельних гніздах за використання замінників молока різних виробників. Вивчено вплив замінників цільного молока на продуктивні ознаки і мікробіоту кишківника порослят. Розроблено й запропоновано практичну програму підвищення продуктивності свиней в цеху опоросу за використання сучасних технологічних рішень.

Головні результати, отримані особисто автором та практичне значення дисертації. Автором виконано повний обсяг передбачених експериментальних заходів, було проведено статистичну обробку даних, проаналізовано та узагальнено отримані результати досліджень, частину з яких впроваджено у виробництво та використано у навчальному процесі у Національному університеті біоресурсів і природокористування України.

В умовах промислової технології виробництва свинини впроваджено оптимальні прийоми підвищення продуктивності свиноматок та порослят-сисунів за використання сучасних технологічних рішень.

Доведено, що використання комплексної кормової добавки «Гепасорбекс» в раціонах свиноматок різного фізіологічного стану та циклу опоросу зупиняє негативну дію мікотоксинів та стимулює обмінні процеси в організмі піддослідних тварин за рахунок гепатопротекторних властивостей, що підтверджується підвищенням продуктивних ознак: підвищення багатоплідності свиноматок на 13,7 %, зниження частки мертвонароджених порослят при опоросі на 23,2 %, отримання важчих порослят при відлученні на 13,8 %, підвищення енергії росту порослят за рахунок збільшення середньодобових приростів на 18,2 %, збільшення збереженості порослят у підсисний період на 2,0 %. Як наслідок, комплексний індекс відтворювальних якостей свиноматок підвищується на 15,3 %. Оптимальна кондиція свиноматок при відлученні порослят за показниками товщини шпигу зберігається на нормативному рівні. У результаті економічна ефективність впроваджених технологічних рішень визначається підвищенням рентабельності виробництва на 4,59–13,17 %. Інноваційний склад добавки «Гепасорбекс» сприяє зниженню прояву нетипової кормової поведінки, що є економічно ефективним.

Установлено, що використання комбінації джерел локального обігріву для поросят-сисунів в цеху опоросу забезпечує утримання нормативних показників температури в зоні відпочинку поросят. За даного способу поєднання джерел тепла відмічається підвищення показників середньодобових приростів поросят-сисунів на 6,9–9,9 % у порівнянні з окремим застосуванням елементів локального обігріву. Показник збереженості поросят у підсисний період вище на 3,3–4,5 % із зменшенням частки падежу поросят від задавлювання свиноматкою на 25–53 %. Враховуючи показники поведінки поросят, більша доля часу витрачається на відпочинок, характеризуючи більш комфортне середовище. Незважаючи на вищі енергозатрати рентабельність виробництва вища на 4,04–7,13 % у порівнянні з окремим використанням.

Використання заміниці цільного молока «Альтернатива Мілк-Юніор» як додаткового елементу живлення поросят-сисунів у багаточисельних гніздах поросят є ефективним методом стимуляції росту поросят, що призводить до збільшення середньодобових приростів на 21,5–34,75 г, вирівненості гнізд, збереженості на 3,05–5,54 % та розвитку корисної мікрофлори у кишківнику. Свиноматки на лактації не витрачають резерви власного тіла при багаточисельних гніздах і переходять на осіменіння в оптимальній кондиції. Відмічається зменшення агресії та нетипової поведінки поросят у багаточисельних гніздах. Збільшення чистого прибутку на 12,66 тис. грн.

Аналіз результатів досліджень обумовив розроблення практичної програми підвищення продуктивності свиней в цеху опоросу за промислового виробництва, яка складається із технологічно-інформаційних блоків, реалізація яких дає можливість підвищити продуктивність поросят, свиноматок на опоросі та в холостий (одразу після відлучення), поросний періоди та вивести виробництво свинини на інноваційний, рентабельний рівень в підприємствах різних за розміром та формою господарювання.

Наукові розробки дисертації впроваджено в умовах технологічного процесу виробництва свинини на промисловій основі господарств: ПОП «Вікторія» (акт № 1/2 від 19.01.2025 р.); ПП «Думітраш» Миколаївської області (акт № 11/5 від 30.11.2024 р.), у освітні програми дисциплін: «Технологія виробництва продукції свинарства», «Благополуччя тварин» кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві при підготовці здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр» та «Магістр» зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (акт від 19.12.2024 р.).

Дисертантом особисто обґрунтовано вплив сучасних технологічних рішень на підвищення продуктивності свиноматок та поросят-сисунів, сформульовано мету та завдання роботи, опрацьовано наукову літературу за темою дисертації, самостійно виконано основний обсяг експериментальних досліджень, проведено аналіз, узагальнення,

статистичну обробку результатів, інтерпретацію та впровадження одержаних результатів у виробництво, підготовку матеріалів для опублікування. З матеріалів наукових експериментів та публікацій дисертант використав, за узгодженням зі співавторами, частину спільно одержаних результатів. Вибір напрямку, методики досліджень, формування висновків здійснювалися спільно з науковим керівником.

Аналіз структури і змісту дисертації. Структура дисертації відповідає чинним вимогам до оформлення наукових кваліфікаційних праць. Загальний обсяг дисертації становить 184 сторінки, що включає анотацію, зміст, перелік умовних позначень, символів, одиниць вимірювання, скорочень і термінів, вступ, огляд літературних джерел за темою дослідження з обґрунтуванням напрямів наукового пошуку, виклад загальної методики та основних методів досліджень, результати власних експериментальних спостережень, їх аналітичне опрацювання та узагальнення, висновки, практичні рекомендації, список використаних джерел та додатки.

Дисертаційне дослідження ілюстроване 32 рисунками, 21 таблицею та доповнене 9 додатками, що підсилюють наочність і практичну спрямованість матеріалу. Список використаних літературних джерел містить 215 позицій, з яких 95 – праці іноземних авторів, що свідчить про високий рівень обізнаності автора з сучасним станом проблеми у світовій науковій спільноті.

Зміст дисертації структуровано на чотири основні розділи:

Розділ 1. Огляд літератури – складається з чотирьох змістовних підрозділів, у яких узагальнено сучасні теоретичні положення та результати попередніх досліджень, що безпосередньо стосуються обраної теми. Здійснено критичний аналіз наукових джерел, виявлено наявні проблеми та прогалини, які обумовили вибір напрямів власного дослідження.

Розділ 2. Загальна методика й основні методи досліджень – подано опис об'єктів дослідження, схеми досліду, методики збору й обробки даних, а також експериментальні умови, у яких проводилися дослідження. Зазначені методи відповідають завданням роботи та забезпечують достовірність отриманих результатів.

Розділ 3. Результати власних досліджень – представлено експериментальні дані щодо впливу застосованих технологічних рішень на продуктивність свиноматок та поросят-сисунів. Розділ містить порівняльні характеристики, числові показники, графіки та інші ілюстративні матеріали, що підтверджують ефективність запропонованих підходів.

Розділ 4. Аналіз і узагальнення результатів досліджень – здійснено порівняння одержаних результатів із даними інших науковців, виявлено закономірності та особливості впливу досліджуваних факторів, сформульовано науково обґрунтовані висновки.

Висновки і практичні рекомендації узгоджуються з поставленими цілями та завданнями, мають прикладне значення для виробництва та можуть бути впроваджені у практику галузі.

Дисертацію написано державною мовою із дотриманням норм академічного стилю. Подання матеріалу логічне, структуроване й послідовне, що сприяє його сприйняттю як фахівцями, так і широким колом зацікавлених осіб.

Повнота викладення матеріалів дослідження в опублікованих працях. Основні наукові положення та результати дисертації оприлюднено в 10 наукових публікаціях, з яких 6 статей у наукових виданнях, включених до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, 4 тези наукових доповідей, що свідчить про апробацію результатів дослідження у науковому середовищі.

Питання для дискусійного обговорення та побажання щодо змісту та оформлення дисертації. Водночас з позитивною оцінкою роботи вважаю доцільним виділити окремі дискусійні питання, зауваження та побажання:

1. На думку рецензента у підрозділі 1.3 «Інноваційні підходи в організації технологічного процесу в цехах відтворення та опоросу» доцільно було б додати опис інноваційних методів годівлі.

2. На думку рецензента краще склад і поживність комбікормів «Холості та поросні свиноматки» та «Лактуючі свиноматки» навести у додатках у вигляді таблиць.

3. Незрозуміло походження «Комерційного аналогу», який використовували у дослідженнях на противагу «Гепасорбексу».

4. У розділі «Загальна методика та основні методи досліджень» доцільно вказати, яким чином відбирали проби комбікорму для лабораторних досліджень?

5. Автору необхідно визначитися з використанням у тексті понять «замінник цільного молока» та «замінник молока». Адже замінники цільного молока – це продукт, який заміщує саме цільне молоко (тобто натуральне коров'яче молоко з усім вмістом жиру), а замінники молока – це будь-які продукти, що імітують або заміщують молоко, наприклад, рослинне молоко: соєве, мигдалеве тощо.

6. Автору необхідно чітко визначитися з поняттями «вага» та «маса», адже часто у тексті роботи вони виступають синонімами. Хоча вага – це сила, з якою тіло тисне на опору, і вимірюється в ньютонах, а маса – це кількісна міра і вимірюється в кілограмах.

7. З тексту не зрозуміло скільки часу тварини, для обігріву яких використовували комбінацію джерел локального обігріву, витрачали на рух, на 6–15 % більше чи менше у порівнянні з аналогами контрольної групи та II дослідної (с. 103).

8. У роботі зустрічаються деякі стилістичні, технічні і граматичні помилки, русизми, можливо пов'язані з комп'ютерним набором.

Наведені зауваження і дискусійні запитання не знижують позитивного враження про дисертацію, а насиченість фактичними здобутками, конкретизованість, зрозумілість положень дає підстави стверджувати про завершеність кваліфікаційної наукової роботи, її наукову цінність і практичне значення.

Загальний висновок. Дисертація Резніченка Володимира Ігоровича на тему: «Підвищення продуктивності свиноматок та поросят-сисунів за використання сучасних технологічних рішень» є завершеним науковим дослідженням, виконаним самостійно. Наукові положення, висновки та рекомендації характеризуються новизною, теоретичним і практичним значенням, а також достатньо обґрунтовані. Зміст дисертації повністю розкриває тему, за якою виконувалася робота, відповідає меті й поставленим завданням.

За змістом і оформленням дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами), а її автор Резніченко Володимир Ігорович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство».

Рецензент доцент кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві Національного університету біоресурсів і природокористування України, кандидат сільськогосподарських наук, доцент Людмила ЗЛАМАНЮК